

RUDAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA
RUDNIKA LIGNITA VELENJE

STEVILKA 3
30. DECEMBRA 1960

Kolektivnu velenjskega rudnika

V imenu centralnega delavskega sveta rudnika želim vsem članom in članicam našega kolektiva srečno in uspešno novo leto 1961.

Naša pot v minulem letu je potekala v naporih in težnjah, da še nadalje krepimo in večamo že doseženo monolitnost kolektiva, utrjujemo in negujemo mehanizem socialistične demokracije, večamo in poglobljamo našo skrb za človeka proizvajalca in človeka upravljavca. To je bilo in naj ostane tudi v bodoče izhodišče naše dejavnosti.

Prepričan sem, da je tako vodilo politik za nadaljnje uspehe v letu, v katerega stopamo.

Tovarišice in tovariši!

V letu 1961 in naslednjih letih nas čaka obsežno delo. Prav vsi bomo morali zavihati rokave. Resno in preudarno bomo morali reševati in izvajati številne naloge, ki jih narekuje in odpira nadaljnji razvoj rudnika, Velenja in Šaleške komunne. Na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja je predviden še hitrejši in učinkovitejši razvoj našega kraja kot doslej.

Izvršitev plana proizvodnje in perspektiva za leto 1961

Letošnji osnovni plan je predvideval proizvodnjo 2.200.000 ton, interni operativni plan pa 2.300.000 ton, pri čemer se je povečanje za 100.000 ton napram osnovnemu planu, nameravalo v celoti pokriti z nedeljskim delom. Osnovni plan proizvodnje bo z zaključkom leta dosežen s 100,2%, dočim bo interni operativni plan dosežen samo 96,2%. Letošnja proizvodnja bo napram lanskoletni večja za 11,1%. Izvrševanje plana se je med letom normalno odvijalo do meseca avgusta, ko so nastopile večje težave zaradi naraščanja deponije drobnih vrst, in to zaradi izredno ugodnega vodnega stanja na rekah za delo hidroelektrarn, na drugi strani pa zaradi znatnega zmanjšanja obratovanja termoelektrarn ter s tem zmanjšanje porabe premoga. Zaradi takega stanja so narastle deponirane količine zdroba ob koncu leta na približno 250.000 ton. Ker se bo ta situacija prenesla v leto 1961 in še deloma v leto 1962, bo ista imela svoj vpliv tudi na plan proiz-

vodnje v naslednjih letih. Na drugi strani pa perspektivni plan razvoja rudnika zahteva povečanje kapacitete proizvodnje do 3.000.000 ton na leto v letu 1963. Ker pa istočasno primanjkuje na tržišču debelih vrst premoga, se pred nas postavlja naloga, zmanjšati odstotek drobnih vrst premoga na največ 34% od sedanjih 38 v skupni proizvodnji in s tem omogočiti čim manjše deponiranje začasnih odvišnih drobnih vrst. S tem bomo dosegli ugodno doseganje finančnih rezultatov poslovanja. Slednji pa so pogoj, da se lahko zadržijo nivoji sedanjih osebnih dohodkov ali pa se celo zvišajo. Več dela na deloviščih, manjša poraba razstreliva, ekonomično uporabljanje jeklenega oporja in še druge mere, katere bomo morali osvojiti z namenom, da povečamo odstotek debelih vrst v skupni proizvodnji, nam kljub začetnemu zmanjšanju učinka na čelu edino omogočajo doseganje finančnega uspeha, ki nam jamči višino zaslužkov. Premog, ki bi

Srečno!

Predsednik CDS:
Anton Romih

**RUDARJEM,
VSEM PREBIVALCEM VELENJA
IN ČRALCEM NAŠEGA LISTA
ŽELI V LETU 1961
MNOGO USPEHOV TER SREČNIH
IN ZADOVOLJNIH DNI**

UREDNIŠKI ODBOR

ga nakopali in ki bi moral biti deponiran, nam do prodaje istega konzumentom ne predstavlja v računu realizacije nobene pozitivne postavke, temveč negativno.

Iz teh vidikov sestavljen proizvodni plan predvideva v letu 1961 proizvodnjo 2,3 milijone ton, pri čemer zadržji jama vzhod svoje sedanje kapacitete proizvodnje, jama zahod pa mora nadalje razvijati svoje zmogljivosti od 200.000 ton v letu 1960 na 300.000 ton v naslednjem letu. Plan predvideva koriščenje letnih dopustov v celoti in ne predvideva nedeljskega dela. Vključevanju nove delovne sile bo treba tudi v bodoče posvetiti še največ pozornosti. V jami bo težišče dela usmerjeno predvsem v nadaljnje izpolnjevanje odkopne metode s ciljem, pridobiti čimveč komadnega premoga.

Ostali obrati rudnika vzporedno razvijajo svojo dejavnost Elektrostrojni obrat planira nadaljnjo razširjenje in osvajanje proizvodnje transportnih naprav za jamo. Obseg dela gradbenega obrata se bo v naslednjem letu močno povečal ter prevzema celotno izgradnjo stanovanjskih objektov in objektov komunalnega značaja.

Povečanje proizvodnega plana na 2,3 milijone ton ali 4,5% je sicer vsklajeno s potrebami tržišča, ni pa v skladu z razvijanjem kapacitete rudnika do 3 milijone ton v letu 1963. Potrebno bo v teku leta 1961, čim bodo znani novi finančni instrumenti, poizkusiti vse, da bi se kapaciteta rudnika in proizvodnja v letu 1961 lahko bolj dvignila, da ne bi bile težave, ki bi nastopile v letu 1962 in 1963 še večje od obstoječih in predvidenih v letu 1961.

Rudniški komite ZKS

želi srečno

in uspešno

Novo leto 1961

komunistom

in vsem članom

kolektiva!

PLAČNI SISTEM V LETU 1960

Primerjava izplačanih osebnih dohodkov v letih 1959 in 1960

V letu 1960 smo doživeli v pogledu kompleksne delitve vseh osebnih dohodkov prilične spremembe. Uvedene so bile ekonomske enote ter analogno ugotavljanje doseženega dohodka in osebnih dohodkov vsake posamezne ekonomske enote. Bistveno je pri tem ripomniti, da se z vsakomesečnim izračunom ekonomske enote izplačajo proti mesečno vse vrste osebnih dohodkov. Tako imenovani delež ekonomske enote je zamenjal prejšnje blike gibljivega dela plač nad že obtoječim tarifnim in akordnim pravilnikom, to je tako imenovanega progresivnega akordnega dodatka in bivšega viška plač nad plačami, ki smo a običajno delili za 1. maj, 3. julij in b koncu koledarskega leta. Poleg tega pa je pri tem tudi važno poudariti, a izplačani volumen progresivnega akordnega dodatka ni bil ob uvedbi ekonomskih enot v celoti ukinjen, mpak se je del tega progressa preli akordne postavke in smo dobili nov akordni pravilnik, da bi še v nadalje udarili važnost stimuliranja vseh jih članov kolektiva — predvsem v umi — ki so zaposleni na akordnih alih.

Vsekakor sedaj zanima prav vsakega člana našega kolektiva, kakšen odnos oziroma nivo vseh izplačanih osebnih dohodkov pri zgoraj navedenih spremembah odnosno uvedenih ekonomskih enotah napram prejšnjemu sistemu. Zato navajamo pregled primerjavo vseh vrst osebnih dohodkov, izračunanih v letu 1959 in v mesecih letošnjega leta 1960.

Pregled kaže primerjavo izplačanih (bljivih) osebnih dohodkov nad **minimalnim osebnim dohodkom**, ki je ostal obeh letih isti. Kot vemo, predstavlja minimalni osebni dohodek čisto irifno postavko tistih, ki so v režiji. dnosno čisto norma dnino onih, ki o v akordu v jami. Primerjava obeh t lepo kaže, da predstavlja gibljivi el osebnih dohodkov napram minimalnemu osebnemu dohodku v letu 959 sorazmerje v višini 59,78%, doim vidimo, da je v 9 mesecih leta 960 ta odstotek porastel na **74,50 %**. Navajamo nadalje tudi način primerave izplačanih čistih plač po tarifnem pravilniku, nad plačami preko akordnega in tarifnega pravilnika ter vilimo iz primerjave, da so od lanskih 1,2 plače porasli v letošnjem letu za **3 mesecev** že na 4,3 plače, po izplačilih v zadnjem tromesečju pa bo v celotnem merilu to izplačilo za leto 1960 znašalo **5,7 plač**.

Leta 1959 so bili izplačani naslednji osebni dohodki:

Plače delavcev po tarifnem in akordnem pravilniku	898.359.359 din	
Plače nameščencev	93.895.179 din	
Reš. in gasilske vaje, honorarji zunanjih sodelavcev	8.069.138 din	
Progresivni dodatek	129.793.873 din	
Premije	61.718.277 din	
Deputatni premog	22.262.924 din	
Višek plače nad plačami	48.578.102 din	
Premije nedeljskega obratovanja	24.453.428 din	
	1.287.128.280 din	100 %
Minimalni osebni dohodek dosežen — izplačan v letu 1959	805.517.559 din	62,58
Plače izplačane nad minimalnim osebnim dohodkom	481.610.721 din	37,42
Napram minimalnemu osebnemu dohodku se je izplačalo več		59,78 %
Enomesečna plača po tarifnem pravilniku v letu 1959 je znašala	67.126.400 din	

V letu 1960 od I. — IX. 60 pa so bili izplačani naslednji oseb. dohodki

Plače delavcev po tarifnem in akordnem pravilniku	748.756.744 din	
Plače nameščencev	73.189.325 din	
Reš. in gasilske vaje, honorarji zunanjih delavcev	4.962.378 din	
Progresivni dodatek (do 30. 6. 1960)	95.784.731 din	
Premije — akordne razlike	54.600.212 din	
Deputatni premog	19.054.972 din	
Višek — plače nad plačami (3. julij)	34.189.630 din	
Delež po ekonomskih enotah	49.291.914 din	
Dodatno socialno zavarovanje	6.423.283 din	
	1.086.253.189 din	100 %
Minimalni osebni dohodek dosežen — izplačan I. — IX. 1960	622.482.539 din	57,30
Plače izplačane nad minimalnim osebnim dohodkom	463.770.650 din	42,70
Napram minimalnemu dohodku se je izplačalo več		74,50 %
Enomesečna plača po tarifnem pravilniku v letu 1960 (I. — IX. 1960)	69.164.720 din	
V letu 1959 smo izplačali preko akordnega in tarifnega pravilnika	v 000 din	
to je 4,2 plače po tarifnem pravilniku (67.126.400 din)	286.805 din	
V letu 1960 smo plačali preko akordnega in tarifnega pravilnika zmanjšane za prelitni progres v akorde	299.346 din	
to je 4,3 plače po tarifnem pravilniku (69.164.720 din), in to za 9 mesecev .		

Če vzamemo le 51.873.540 din kot plačo po TP za 9 mesecev, potem vidimo, da smo preko TP izplačali v času od I. — IX. 1960 **5,7 plač**

To je primerjalni prikaz dejansko izplačanih osebnih dohodkov, izplačanih v letih 1959 in 1960 s sorazmerno doseženim finančnim rezultatom dohodka v letošnjem letu. Pri tem seveda ne jemljemo v obzir ugotovljenega indeksa cen z ozirom na cene potrošnih življenjskih artiklov. Real-

nost višje izplačanih plač je torej predmet zase, ki se posebej rešuje s sanacijo problematike rudarstva nasploh, in ki bo rešena še posebej s predvidevano sprostivjo prodajnih cen in drugih ukrepov v zvezi z novim načinom delitve dohodka, ki je že sedaj v polnem študiju in pripravi.

Kadrovska problematika

S povečano proizvodnjo že obstoječih jamskih obratov rudnika in gradnjo novega rudnika v Soštanju, se postavlja vprašanje potrebe novega kadra. Če vzamemo sedanje stanje, nam že pri dosednji proizvodnji primanjkuje okrog 200 kvalificiranih kopačev za jamo. Če k temu prištejemo še povečano proizvodnjo in nov objekt v Soštanju, pa se to število znatno pomnoži.

Mnogi trdijo, da v Jugoslaviji primanjkuje delovne sile. Ta trditev v celoti ne drži. Delovne sile je dovolj, če bi se ta ustalila, tako pa jo je vsakodnevno dosti na poti iz podjetja v podjetje. To so v glavnem delavci, ki iščejo gotovo delo in sprašujejo v gospodarskih organizacijah samo za tarifne postavke oz. za dobrim zasluž-

kom. Če bi se ta delovna sila ustalila in v redu delala, bi bil problem v veliki meri rešen.

O rudniku lignita Velenje se veliko govori in piše po vsej naši državi, da je rudnik mehaniziran, da so zadovoljivo urejeni zaslužki naših rudarjev, da so samska stanovanja zasigurana, da je prehrana rudarjev urejena in zadovoljiva in podobno. Sam kraj kot tak je privlačen. Zato ni čudno, da prihaja na kadrovski oddelek za zaposlitev vedno dosti ljudi iz vse države. Med njimi je veliko število takšnih, ki ne pridejo zaradi dela, pač pa zaradi dobrega zaslužka. Če pa pogledamo njih delovne knjige pa ugotovimo, da so že bili zaposleni pri mnogih podjetjih, in to le za kratko dobo.

Problem prodaje lignita

V preteklih letih smo od časa do časa deponirali premog na rudniku, zato se člani našega kolektiva vprašujejo, kaj je letos vzrok, da je zaloga premoga tako narasla in ostala. Ta problematika je sestavljena, zato je potrebna podrobnejša razčlenitev.

Od leta 1956 do danes je narasla proizvodnja za več kot polovico. Medtem ko je planirano povečanje proizvodnje enakomerno po letih, se pojavljajo pri odjemu motnje, posebno pri veleodjemalcih (n. pr. leta 1958 in 1960), ki se nujno odražajo na celotno poslovanje rudnika.

Glavni potrošniki lignita so industrijska podjetja in železnica, ki predstavljajo skupno približno dve tretjini celotne tonaže odjema, preostalo tretjino količin, in sicer predvsem debele vrste, pa plasiramo trgovskim podjetjem ter ostalim odjemalcem. Med največjimi potrošniki so termoelek-

trarne, ki same uporabijo sedaj skoraj polovico tonaže, katero prodamo industriji, v bližnji bodočnosti pa še večje količine. Zato je vsakokratna možnost prodaje (realizacija) odvisna od stanja pri industrijskih podjetjih, med temi pa seveda pri termoelektrarnah. Pri izgradnji rudnika je bil predviden porast potreb (TE, zato se bile vgrajene naprave za drobljenje lignita) in smo temu prilagodili usmeritev drugih potrošnikov na ostale vrste lignita.

V letošnjem letu se je porušilo ravnotežje med potrebami debelih in drobnih vrst lignita. Proizvodnja je potekala takole: v I. tromesečju smo jo forsirali in presegli plan za 4,87%, v II. samo za 0,37%, v III. tromesečju za 1,95%, a v IV. tromesečju ne bomo dosegli planirane tonaže. Z okvirnimi letnimi pogodbami smo zaključili za letošnje leto kakor sledi:

Realizacija v % planirane tonaže proizvodnje	Dosežena realizacija v % stvarne proizvodnje
I. tromesečje	98,5%
II. tromesečje	92,8%
III. tromesečje	94,7%
IV. tromesečje	98,8%
Leto 1960 skupaj	96,2%
	predvidoma v celoti
	96,5%

Naglasiti pa je potrebno, da imamo letos vskladiščene tudi količine, ki so obračunane TE in torej niso več last rudnika; ta tonaža pa predstavlja dve tretjini vsega vskladiščenega lignita. Elektrarne so bile vezane s pogodbami na odjem, vendar niso obratovale, kakor je bilo planirano in niso mogle vskladiščiti vsega lignita na svoja skladišča. Za te količine plačajo rudniku tudi stroške vskladiščenja.

Po podatkih o proizvodnji električne energije v FLRJ v razdobju januar do vključno november 1960 so proizvedle TE v posameznih ljudskih republikah kakor sledi: Srbija 94%, Hrvatska 95%, Slovenija 65%, Bosna in Hercegovina 73%, Makedonija 79%

Nekega dne se je zgledil v kadrovskem oddelku zaradi zaposlitve kvalificiran kopač premoga, kateri je dovršil IRS in postavil naslednje vprašanje: »Jeli treba, da kvalifikovani kopač u jami fizično radi?«

Takšnih in podobnih delavcev imamo v domovini še dovolj.

Fluktuacija je problem v številnih podjetjih, ravno tako tudi pri nas. V času od 1. I. 1960 dalje je komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri RLV obravnavala 1746 prošelj oziroma vlog za zaposlitev. V istem času je bilo sprejetih 770 delavcev in uslužbencev, odšlo pa jih je 497. Dejstvo je, da je fluktuacija zaposlenih iz bližnje okolice znatno manjša, kot pa iz oddaljenejših krajev države. Za primer naj navedemo samo to, da je bilo od meseca maja letošnjega leta sprejetih skupno za v jamo 141 delavcev. Od tega iz Slovenije 124, teh pa je odšlo že v letošnjem letu 7 oziroma 5,6%. Iz drugih republik je bilo sprejetih 17, od teh pa je odšlo 6 ali 35,3%.

delna preusmeritev pri postopku drobljenja itd.);

2. ureditev nadaljnega prostora za deponiranje;

3. vključevanje novih odjemalcev v industriji za sortiment oreh ter pri trgovski mreži na povečanje odjema kock;

4. upoštevanje višine povpraševanja za posamezne sortimente pri predvideni regulaciji rudniških prodajnih cen (pri drobnem lignitu 2,9%—4% kockah 1,8% in ostalih debelih vrst ca. 14%).

Sedanje prijave potreb za drugo leto kažejo, da bomo lahko kljub nepričakovanim težavam vseeno zvišali proizvodnjo, kar pa ostane v tesni zvezi z morebitnim povečanjem obratovanja TE Soštanj.

Nov odbor SZDL

V petek, dne 23. 12. 1960 se je konstituiral nov odbor Socialistične zveze delovnih ljudi Velenje. Upravni odbor šteje 33 članov, nadzorni odbor pa 5 članov. Pri upravnem odboru so izvolili tudi 9-članski sekretariat

Na tej prvi seji upravnega in nadzornega odbora so izvolili za predsednika tovariša Volk Jožeta, uslužbenca Rudnika lignita Velenje, za podpredsednika tovariša ing. Jurančič Jurija, rudarskega inženirja RLV, za sekretarja tov. Herlah Jožeta, tajnika Tovarne gospodinjske opreme »Gorenje« Velenje, za tehničnega sekretarja tovarišico Anko Trobiš, uslužbenko Tovarne gospodinjske opreme »Gorenje« Velenje in za predsednika nadzornega odbora tovariša Dvoršak Leopolda, zaposlenega v Termoelektrarni Velenje.

Novoizvoljeni predsednik je nakazal predstoječe naloge organizacije SZDL in predlagal odboru, da sprejme sklep, da sekretariat pripravi plan dela za leto 1961, katerega naj bi obravnaval in morebiti dopolnil na naslednji seji celotnega odbora.

ter Črna gora 98% planirane proizvodnje. Iz teh podatkov nujno sledi, da se je zaradi povečanja proizvodnje hidroelektrarn (izredno mokro leto) zmanjšala proizvodnja v TE LRS in s tem prekomerno povečale zaloge premoga pri elektrarnah in tudi na rudniku.

Izpremenjeno stanje povpraševanja na tržišču za posameznimi vrstami lignita in znižanje potreb TE za I. 1961 je zahtevalo nujne ukrepe na rudniku, tako po tehnični, kakor tudi komercialni liniji. Ta prizadevanja so usmerjena na:

1. zvišanje odstotka debelih vrst lignita (spremembe pri odstreljevanju,

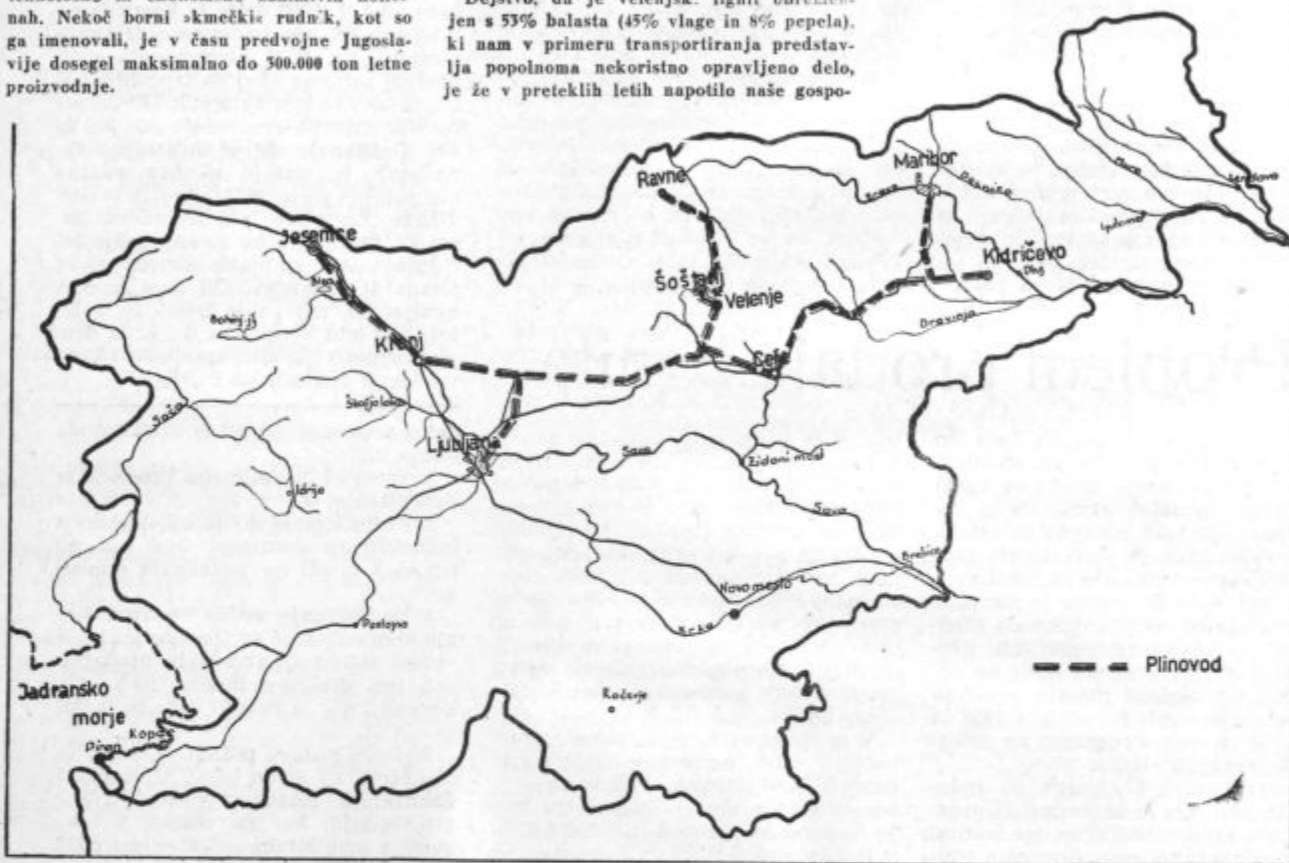
PERSPEKTIVA IN RAZVOJ energo-kemičnega kombinata v Velenju

Lignitno ležišče, ki se razteza vzdolž Saške doline, predstavlja eno izmed v Sloveniji sicer redkih, do sedaj znanih in odkritih zemeljskih bogastev, nakopičenih v tehnološko in ekonomsko zanimivih količinah. Nekoč borni skmečiki rudnik, kot so ga imenovali, je v času predvojne Jugoslavije dosegel maksimalno do 300.000 ton letne proizvodnje.

stojajočo železnico Celje-Velenje, ki še danes komaj zmaguje prepeljati le približno eno tretjino, v končni fazi predvidene količine premoga.

Dejstvo, da je velenjski lignit obremenjen s 53% balasta (45% vlage in 8% pepela), ki nam v primeru transportiranja predstavlja popolnoma nekoristno opravljeno delo, je že v preteklih letih napotilo naše gospo-

800.000 ton posušenega lignita, bi ga porabili 550.000 ton za vplivanjevanje (gasifikacijo), a preostalih 170.000 do 200.000 ton osušenega lignita bi predelali v polkoks.

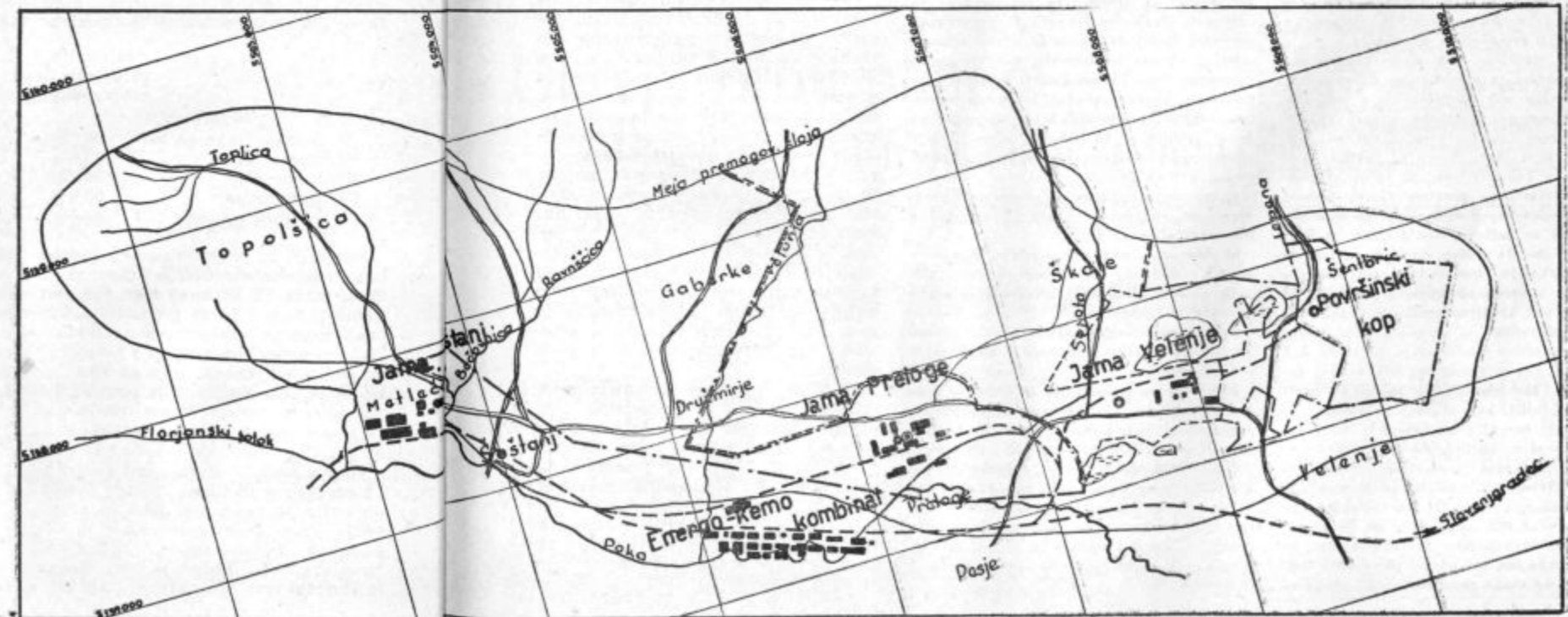
Silni vzpon in razvoj industrije v socialistični Jugoslaviji je zahteval več in več energije, ki jo je poleg izkoriščanja vodnih sil moral v vedno večjih količinah pokrivati premog. Že prva vrtanja in raziskave so pokazale na ogromne zaloge lignita v velenjsko-šoštanjskem bazenu, za katerega je značilno, da spada s svojim do 140 m debelim premogovnim slojem med najdebelejša tovrstna ležišča v Evropi. Glede na današnje stanje raziskav so cenjene zaloge velenjskega lignita na 650-750 milijonov ton. Te ogromne zaloge premoga in velike potrebe po gorivu so nekdanjajšnjemu rudniku Velenje odredile strm vzpon v njegovem razvoju. Prekaljeni kolektiv je začel večati proizvodnjo, sprva še v starih rudniških napravah. Po izgradnji novega jaška Preloge, pa je proizvodnja rasla skokoma ter bo v letošnjem letu dosegla skoraj 2.500.000 ton. Z odprtjem dnevnega kopa, ki bo izkoriščal obrobna ležišča, bo rudnik v nekaj letih dosegel proizvodnjo 3.000.000 ton. Z izgradnjo novega jaška v Šoštanju, za katerega je rudnik že izdelal idejni projekt ter konkurira v okviru kreditnega natečaja Jugoslovanske investicijske banke, pa je predvideno povečanje proizvodnje za nadaljnjih 3.000.000 ton. Tako naj bi po razvojnem programu dosegel rudnik po letu 1970 proizvodnjo 6.000.000 ton premoga. Taka količina nakopanega premoga pa predstavlja resno tehnološko-transportni problem za našo ob-

inarske organe in vodstvo rudnika na idejo oplemenitja tega, sicer doseglega, toda z balastom hudo obremenjenega goriva. Že v letih 1947, 1948, 1949 in naprej so se vršili razni poskusi sušenja (Čuprija, Köflach-Avstrija), vplivanjevanja (Most-CSR), »švelanjanja in hidriranja velenjskega lignita, ki so vsi pokazali, da je ta naš premog sposoben za tehnološko predelavo. Daljši študij in raziskave na velenjskem lignitu so rodile vrsto konceptov za racionalnejšo izkoriščanje tega našega bogatega premogišča. Sinteza raznih predlogov in variant je končno izoblikovala investicijski program za oplemenitje velenjskega lignita, ki je bil izdelan v letu 1960 in predvideva v končni redakciji naslednji tok predelave:

3 milijonov ton nakopanega lignita prvo na separaciji odločijo prah in najdrobnejše vrste premoga, kar bo predstavljalo letno ca. 1 milijon ton. Ta najdrobnejša frakcija je po direktnem transportu namenjena za termoelektrarno Šoštanj.

Od preostalih 2 milijonov ton debelejših granuliranih vrst lignita letno, bi v prvi fazi uporabili za predelavo ca. 1.000.000 ton, medtem ko bi preostali milijon ton letno še vedno šlo na trg v neoplemenjeni obliki.

1.000.000 ton lignita bi prvo posušili po postopku Fleissner v posebni sušilnici, s čimer bi znižali vlago lignitu na ca. 25%. Tak lignit je potem primeren za nadaljnjo predelavo. Od dobljene količine 720.000 do

Gasifikacijo osušenega lignita bi vršili v velikih tlačnih plinskih generatorjih (prečnik skoraj 4 metre in višina ca. 8 metrov) pod pritiskom 25 atmosfer ob uvajanju pare in kisika. Prej omenjena količina premoga bi nam dala 640.000.000 Nm³ surovega plina. Za to proizvodnjo so potrebni po predvidevanjih 3-4 generatorji.

Dobljeni surovi plin vodimo skozi naprave za kondenzacijo, čiščenje in osušenje plina, ob čemer pridobimo stranske produkte in to: plinsko vodo ter iz nje amoniak (6.200 ton letno), fenole (2.700 ton letno), katran (11.000 ton letno), surovi bencin (5.400 ton letno) in žveplovodnik, ki ga predelamo naprej v žveplo ali žvepleno kislino (7.000 ton leto).

Tako očiščen plin v letni količini 500 milijonov Nm³ ima spodnjo kalorično vrednost ca. 3.600-4.100 kcal, je praktično brez žvepla in je pripravljen za oddajo v linovod.

Trasa plinovodov je predvidena tako, da povezuje v Velenjem vse slovenske železarnice: Jesenice, Ravne na Koroškem in Store, nadalje Tovarno glinice in aluminija v Kidričevem, spotoma zajame večja središča, kot so Celje s Cinkarno in Tovarno emajlirane posode, Kamnik in Kranj ter z dvema odcepi poveže še Maribor in Ljubljano. Ob taki relativno zelo ugodni legi industrije in mestnih središč, ki predstavljajo v glavnem konsumente velenjskega plina, je možno s skupno dolžino 250 km plinovoda povezati vse te potrošnike plina v Velenjem.

Poleg proizvodnje plina je v okviru sedanjega programa nadaljnje izgradnje Velenja predvidena tudi proizvodnja 56.000 ton polkoka, ki bi ga porabljala Železarna Store v elektroplovni, Cinkarna Celje za redukcijo pražene rude do surovega cinka in eventualno Tovarna dušika Ruš pri proizvodnji karbida. Za ta polkoks bi porabili 170.000 do 200.000 ton osušenega lignita.

Ob kondenzaciji plinastih produktov bi pridobili ca. 17.000 ton švelnega katrana, ki pa ne predstavlja kakega izvora posebno vrednih stranskih produktov. Švelni plin je nizkokaloričen ter ga ne dodajamo v plino-

vod, temveč ga pokurimo v najbližjem kurilšču.

Poleg že navedenih glavnih tehnoloških naprav je omeniti od pomožnih tehnoloških objektov še toplarno, ki oskrbuje potrebno paro, predvsem za sušilnico in gasifikacijo, kisikarno, naprave za izločanje amoniaka, fenolov, bencina in žveplovodika, napravo za predelavo žveplovodika in posebej še čistilne naprave za odpadne vode, s katerimi je predvideno zmanjšati vsebnost fenolov do minimalne količine na principu biološkega čiščenja.

Potrebna investicijska sredstva za realizacijo opisanih tehnoloških naprav znašajo skupno ca. 19-20 milijard dinarjev, ob čemer je upoštevati, da je najmanj polovica te vsote neobhodno vezana na uvoz.

Vrednost letne proizvodnje po prodajnih cenah vseh dobljenih glavnih in stranskih produktov je po predračunu ca. 8 milijard.

Ob presoji ekonomske uspešnosti opisane investicije, je poleg teh števil, ki vsekakor predstavljajo le aproksimacijo v mejah tolerance, značilnih za podatke iz investicijskega programa, vzeti v obzir še naslednja dejstva. Točnejše definirane podatke, tako investicijske kot tehnološke (normativni), bo možno razbrati šele iz idejnega projekta, ki je sedaj v delu in za osnovo katerega bodo pa že služili podatki iz konkretne ponudbe. Poleg tega pri izračunu višine potrebnih investicij niso zajete in upoštevane odbitne postavke, kot so to na primer vrednost potrebnih investicij v naprave za pripravljanje plina po posameznih tovarnah, mestih, to je po potrošnikih; podobno je z napravami za defenzalizacijo odpadnih vod in podobno. Nadaljnja postavka, ki jo je vsekakor upoštevati, so stroški za potrebno rekonstrukcijo železnice - predvsem Velenje-Celje, s celjskim vozliščem, investicijske potrebe po vagonih, lokomotivah itd. Poleg tega ni nikjer obratovan tehnološko-ekonomski efekt, ki ga da kvaliteto veliko boljši velenjski plin v primerjavi z generatorskim plinom, predvsem glede na vsebnost žvepla in kalorij

(železarnice). Končno bi omenili še vrednost, ki jo je številčno praktično sploh nemogoče izraziti in vendar lahko mnogo pomeni: to je skup potencialnih možnosti za nadaljnji razvoj naše industrije ob ekstitiranju predvidenega plinovoda. Ni pretirano predpostavljati, da se bodo ob obstoječem plinovodu z razpoložljivim plinom rodile nove ideje, nove možnosti in tudi nove tovarne, ki jih brez plina ne bi bilo. Ni odveč, če opomnimo še na možnosti modernizacije posameznih obratov, na pridobitev še novih obratnih prostorov z likvidacijo generatorjev, povečanje možnosti čistoče v tovarnah, mestih itd.

Ob obravnavi ekonomske predvidene investicije za gasifikacijo se vsekakor vsiljuje tudi vprašanje bodoče cene velenjskega plina. Odgovor, ki bi bil kakorkoli konkretiziran, bi z ozirom na veliko razgibanost in zelo pestre možnosti našega gospodarstva ter ekonomike nasploh, lahko bil postavljen zelo neodgovorno. Lahko pa trdimo, da je bilo napravljenih nekaj analiz lastnih cen plina po tovarnah, ki imajo lastne generatorje. Primerjava s prodajno ceno velenjskega plina je vedno pokazala v korist slednjega. Ob vsem tem je posebej opozoriti še na kvaliteto plina, ki je v obeh primerih bistveno različna in pa na sedaj zelo ugodne, to je neekonomске transportne stroške za premog! Kot načelno ekonomsko ugotovitev je vsekakor možno postaviti in se osloniti na izkušnje ekonomičnosti plinovodov in oskrbe s plinom v industrijsko razvitejših državah. ZDA imajo 350.000 km plinovodov, ZSSR 26.000 km, prav tako pa imajo zelo razvejano mrežo plinovodov tudi Zahodna in Vzhodna Nemčija, Francija, Anglija in Italija. Res je, da od teh plinovodov dobri del transportira zemeljski plin. Ni pa tudi za naš primer nikjer rečeno, da v primeru nekega zelo ugodnega zemeljskega izbruha ne bi mogli eventualno povezati plinovoda za spremembo plin z izvorom zemeljskega plina.

Izgradnja gasifikacije premoga nudi potemtseveda še nadaljnje možnosti. Očiščen plin

Zasedanja in važnejši sklepi Centralnega delavskega sveta RLV

Sedanji centralni delavski svet RLV, ki je bil izvoljen 11. maja letos, je opravil v minulem letu od svoje izvolitve dalje deset rednih in eno izredno zasedanje. V osmih mesecih enajst zasedanj! Lahko rečemo, da je CDS pogosto zasedal. Če listaš po razpravnem in zapisniškem gradivu teh zasedanj, moraš potrditi, da so bila zasedanja — po njihovi vsebini sodeč — zelo pomembna za rast našega kolektiva. V najrazličnejše in hkrati težavne probleme se je poglobljaj naš centralni delavski svet v minulem letu. Razpravljaj in sklepaj je v zadevah, ki so temeljnega pomena za nadaljnji uspešen razvoj našega kolektiva. Izmed 129 sklepov naj navedem samo nekaj najvažnejših.

Načrtna vzgoja novincev naj preide v sistem, ki bo jamčil, da se nova

delovna sila za jamo čim prej priučiti vseh faz dela na čelu, in da se jo hkrati uvede v našo splošno rudniško problematiko. Ta smernica CDS se izvaja in že kaže ugodne rezultate.

Skrajšana priučitvena doba naših rudarjev za doseg učno-kopaške in kopaške kvalifikacije bo prav gotovo ugodno vplivala za našo jamsko kvalifikacijsko strukturo, ki sedaj ni zadovoljiva in ne odgovarja našim proizvodnim problemom, zlasti za naš osrednji proizvodni problem: dvig storilnosti dela in enakomerna dinamičnost proizvodnje.

Ukrepi za odpravo in onemogočanje neupravičenih izostankov so tako izoblikovani, da smemo v doglednem času pričakovati zaznaven padec tega, za nas tako negativnega pojavnega. Če temu ne bo tako, bomo morali ne-

upravičene izostankarje kratkoma izločiti iz kolektiva, ker za nje ni in ne more biti mesta v kolektivu, čigar znatna večina je disciplinirana in se zaveda svojih delovnih dolžnosti. Prav isto velja za tiste »bolnike«, ki ne morejo »ozdraviti«, temveč od časa do časa ponovno padajo v svoje »zdravstvene težave«.

Poleg teh je še cela vrsta sklepov, ki naj uspešno uredijo naše proizvodne probleme. To so sklepi, ki se tičejo normativov za razstrelivo, nezgodnega faktorja, vprašanja rednih in dodatnih dopustov, vzgoje nadzorniškega kadra in drugih vprašanj, ki jih je narekovala vsakodnevna problematika proizvodnje.

Centralni delavski svet je zlasti skrbno obravnaval **sistem nagrajevanja** po enoti proizvoda. Ta sistem je bil uveden v začetku julija v vse naše poslovne enote. Rezultate tega nagrajevanja proučujemo sproti, da bi zbrali čimveč pokazateljev, ki lahko odločilno vplivajo na utrditev tega sistema ali pa lahko pomenijo resni oviro za njegovo uspešnost. Doslej zbranc proučitevno gradivo bomo mogli koristno uporabiti za morebitne korekture tega sistema, čigar polietna poizkusna doba je pravkar potekla.

Naš novi nagrajevalni sistem in podelitev rudnika na ekonomske enote je nujno narekoval, da spremenimo dosedanje strukturo naših samoupravnih organov: Na dan 15. julija 1960 smo izvolili **obratne delavske svete** v naših ekonomskih enotah. O nalogah obratnih delavskih svetov je CDS večkrat razpravljaj in jasno izoblikoval načela, ki naj veljajo za odnose med njim in obratnimi delavskimi sveti. Izkušnje kažejo, da so bile smernice pravilne. Treba jih bo še skrbno proučevati in rezultate upoštevaj za morebitne dopolnitve.

Perspektivne naloge rudnika so bile vbravnane na dveh zasedanjih. Investicijski program za povečanje kapacitete od 3 na 6 milijonov ton pomeni za naš rudnik novo in široko perspektivo. Uresničitev tega programa bo za našo komunio izrazita prelomnica v razvoju njenega gospodarskega potenciala. Izvajanje tega programa že dobiva konkretno oblike. Nove in dalekosežne naloge se odpirajo. Še in še jih bo obravnaval naš centralni delavski svet hkrati pa polagal s svojimi odločitvami nove temelje za še lepšo podobo Velenja in Saleške doline ter za nadaljnji dvig življenjske ravni našega rudarja in vseh onih, ki želijo in hočejo sodelovati v preobrazbi tega dela naše domovine.

Vrsta je še sklepov, ki pa jih ne bi posamič navajaj. V prihodnjem letu jih bo objavljaj naše glasilo sproti in s potrebnim komentarjem. Oceniti pa jih le želimo, in sicer preudarno in smotrni so, živ in neposredna odraz volje in hotenja našega kolektiva, ki pozna in razume svojo perspektivo, z njo pa svoje naloge in vlogo — za uresničevanje te perspektive.

Nadaljevanje s 6. str.

Perspektiva in razvoj ...

je možno namreč konvertirati z visokotlačno paro v plin z veliko vsebnostjo vodika, ki ga odločimo in uporabimo kot sintezni plin v zmesi z odpadnim dušikom iz kisikarne za sintezo amoniaka. Tako je za velenjski primer ugotovljeno in programsko obdelano, da bi bilo možno in ekonomsko ugodno v nadaljnjih fazah izgradnje s povečanjem števila generatorjev, ustvariti pogoje za kombinirano proizvodnjo daljinskega in sinteznega plina. V tem primeru bi k plinarni priključili še proizvodnjo amoniaka, solitne kisline in nitratnih gnojil. V drugi smeri je možno amoniak predelati v sečnico, ki je izhodišče za karbamidna lepila in plastične mase. Poleg tega je urea danes v svetu zelo iskano umetno gnojilo, uporabljaj pa se tudi — posebno v ZDA — kot dodatek beljakovinsko revni živinski krmi. Kot najplemenitejši kemični produkt v sklopu proizvodnje amoniaka prihajaj v poštev sinteza kaprolaktama, ki je surovina za izdelavo perlonskih vlaken in ki bi v goraji kombinaciji lepo tehnološko zaokrožila, ekonomsko pa dvignila proizvodnjo kombinata.

Kot že omenjaj smo glede nabave potrebne opreme za gasifikacijo, čiščenje plina in švelno peč za proizvodnjo polkoksa bava te opreme je možna v državah Znanjno vezani na uvoz ključne opreme. Nahodne Evrope (Zah. Nemčija, Anglija), kakor tudi v Vzhodni Nemčiji, ki je na področju vplinjavanja posebno rjavih premogov zelo aktivna. Z dobavitelji je bilo obravnavano že tudi vprašanje rokov in kreditov ter obstoje realne možnosti za izgradnjo gasifikacije, proizvodnje polkoksa in plinova v relativno ugodnih terminih ca. 5 let) in pod kreditno ugodnimi pogoji.

Pred zaključkom bi se rad kratko dotaknil še problema gasifikacije premoga kot izvora za plin v splošnem. Kot nekđaj industrijsko zaostala država nismo še imeli prilike občutiti, kaj pravzaprav pomeni za industrijski razvoj neke države — imeti na razpolago plin. Mislim, da ne pretiravam, če za primerjavo postavljaj vprašanje: kakšna situacija bi nastala, če bi nam danes recimo slučaj odvzel naše elektrovođe ali vodovode? Nič manj hudo ne bi bilo v eni izmed industrijsko razvitih držav, če bi jim nekdo čez noč odvzel plinovođe! Zato smeam, da bomo pravilno ocenili vrednost

izgradnje takega plinovoda, kot ga predvidevamo v zvezi z velenjskim plinom samo takrat, če bomo plinovode za industrijski plin uvrstili takoj za elektrovođe, vodovodi in parovodi. S tem pa ugotovljaj, da problem izgradnje tega plinovoda v Sloveniji ni samo interes Rudnika lignita Velenje, odnosno Termoelektrarne Soštanj in Velenje, temveč je to interes vseh zainteresiranih faktorjev gospodarske dejavnosti tega področja nasploh. Iz teh razlogov skupnih interesov je po mojem mišljenju pametno in ekonomsko smiselno tudi posamezno tovarno, podjetje in komunio, s skupnimi močmi poiskati in najti ustrezno obliko sodelovanja, da bi s skupnimi naporii resnično realizirali to, v Sloveniji do sedaj največje investicijo. Nespametno bi na primer bilo, če bi sedaj, ko imamo pred seboj že čvrste oblike velenjskega plina, še naprej investirali pri posameznih bodočih potrošnikih plina v objektu, ki s pojavom velenjskega plina izgube na pomenu in seveda tudi na vrednosti. Treba je čimprej v organizirano povezani frontii definirati in postaviti medsebojne obveze posameznih zainteresiranih partnerjev ter jih zaokrožiti v neko prostovoljno, vendar zavedno in čvrsto pogodbeno skupnost. Dovolil bi si opozoriti na nekaj problemov, ki že sedaj nujno terjajo uglasenega, soglasnega in skupnega ukrepanja, kot na primer:

a) reševanje tehnoloških procesov, predvsem pri energetskih napravah v zvezi s potrošnjo plinskih goriv;

b) reševanje oskrbe z gorilnim plinom v mestih, povezano z rekonstrukcijami plinarn, cestnih plinovodov in vgrajevanja plinovodov v novogradnje;

c) vprašanje organiziranega in skupnega nastopanja v zvezi z izgradnjo gasifikacije v Velenju itd.

Poleg teh pa se pojavljaj že sedaj še cela vrsta problemov, ki se bodo z nadaljnjim razvojem investicij samo še množili, kajti v teku je investicija, kakršno niti naši občetje, niti mi nismo vajeni. Razvoj tehnike in ekonomike v svetu in pri nas doma pa tudi nas nujno sili v večje podvzeme, ker v nasprotnem primeru bi se lahko znašli na repu dogodkov, kar pa nikakor ne bi bilo častno, čeprav rad poudarjaj slovensko pridnost in sposobnost.

Izobraževanje kolektiva

Izobraževalni center pri Rudniku lignita je ozko povezan z Industrijsko rudarsko šolo in Občinsko delavsko univerzo Velenje. Preko omenjenih institucij skrbi center za strokovno, družbeno ekonomsko in politično izobraževanje. Posebno pozornost posveča strokovnemu izobraževanju, kajti od strokovnega izobraževanja je v mnogem odvisna rentabilnost rudnika.

Strokovno izobraževanje skrbi v prvi vrsti za pripravo delavcev na delovnem mestu. Novospregjeti jamski delavci imajo svoje uvajalne seminarje, ki trajajo štiri dni. Pozneje pa novinci obiskujejo še enomesečni seminar 2-krat tedensko, kjer si pridobijo poleg praktičnega izobraževanja na šolskem čelu še splošno in kulturno politično vzgojo. V uvajalni seminar je letos hodilo 176 rudarjev.

Pri delavski univerzi pa so organizirani tečajji za kvalificirane in polkvalificirane rudarje. Trenutno se na takšnih tečajjih nahaja čez 270 rudarjev.

V industrijsko rudarski šoli pa 318 slušateljev, med njimi 235 rudarjev in 43 kovinarjev, ostali pa so v tečaju za visoko kvalifikacijo (obratni tehniki).

Rudnik lignita pa poleg tega pomaga s štipendijami še 72 ljudem, ki so v raznih srednjih in visokih šolah.

Na družbeno ekonomskem sektorju so organizirani seminarji za delavsko samoupravljanje. Nekaj članov centralnega sveta je že bilo v takšnem seminarju, v januarju pa bo organiziran seminar za obratne delavske svete. V letošnjem letu je bilo vpisanih v razne tečaje, seminarje in šole preko 1200 članov kolektiva, tako da je v šolstvu angažirana vsak tretji član kolektiva.

Ustanovitev poslovnega združenja za izgradnjo energo-kem. kombinata

Kemokombinat se bo gradil z združenimi močmi vseh, ki imajo na tem interes.

Rudnik lignita Velenje, Termoelektrarna Sočtanj in Termoelektrarna Velenje so pred nedavnim ustanovili poslovno združenje za izgradnjo Energo-kemičnega kombinata v Šaleški dolini. Uresničitev tega načrta, zaradi njegove obsežnosti in pomembnosti za celotno gospodarstvo, daleč presega okvir Šaleške doline. Zato bo pri gradnji pomagal širok krog bodočih potrošnikov proizvodov Energo-kemičnega kombinata. V ta namen bodo le-ti ustanovili pogodbeno skupnost za poslovno-tehnično sodelovanje.

V okviru hitrega industrijskega razvoja in socialistične izgradnje v naši državi in posebej še v Sloveniji, misel na kemično predelavo velenjskega lignita ni nova. Na pobudo in pod vodstvom tovariša Franca Lestocka-Luke so se že v letih 1947 in 1948 izvršile raziskave v tej smeri. Takrat še čas ni bil zrel, da bi se lahko pristopilo k dejanski uresnitvi teke zamisli.

V teku leta 1956 se je nadaljevalo z raziskavami, začetimi v prejšnjih letih, in sicer predvsem v smeri suščenja in oplemenitvenja lignita. Vse te priprave so omogočile, da se je tekom lanskega leta lahko smeleje pristopilo k pripravam za realizacijo načrta za kemično predelavo premoga. Hitri razvoj gospodarstva v Jugoslaviji nudi realne možnosti in zahteva uresničitev tega načrta.

V prvi fazi se bodo gradili objekti za proizvodnjo plina, s katerim se bo potem plinovod povezal s velikimi slovenske industrije. V drugi fazi pa bi šlo za nadaljnjo predelavo proiz-

vodov, pridobljenih z vplinjevanjem.

Uresničitev take naloge zahteva enotno delovanje vseh bodočih potrošnikov plina, predvsem pa večjih kolektivov na področju Šaleške doline. Zaradi te potrebe so delovni kolektivi najvažnejših podjetij v naši dolini, ki imajo skupen interes na vplinjevanju premoga, ustanoviti poslovno združenje za izgradnjo Energo-kemičnega kombinata. To poslovno združenje tvorijo Rudnik lignita Velenje, Termoelektrarna Sočtanj in Termoelektrarna Velenje. Namen tega združenja je, da bodo navedena podjetja enotno nastopala v vseh vprašanjih, ki so skupnega interesa. To je od koordiniranja proizvodnje, skupnih raziskav do morebitnega skupnega investiranja in vlaganja lastnih ter izposojenih sredstev itd. Ko so delavski sveti odločali o ustanovitvi tega poslovnega združenja, so pokazali vso zrelost in razumevanje za uresničenje teh tako veličastnih nalog. Enoglasno so potrdili pogodbo, na podlagi katere se poslovno združenje ustanavlja. Od delavskih svetov izvoljen upravni odbor je že zasedal in sprejel sklepe za ustanovitev organov, ki bodo omogočali uspešno delovanje združenja.

Poleg tega ožjega sodelovanja navedenih podjetij pa nameravajo pri izgradnji tega velikega objekta v Šaleški dolini sodelovati vsa podjetja in večji kraji ter stanovanjski skladi, ki bodo potrošniki plina in drugih proizvodov Energo-kemičnega kombinata. Na posvetovanju, ki je bilo s predstavniki vseh potrošnikov pred nekaj dnevi, je bila enodušno izražena pripravljenost za tako sodelovanje. Istočasno pa so bile ugotovljene nedvoumne koristi, ki jih bo imela celotna slovenska industrija od preskrbe s kvalitetnim, čistim in ceninim plinom. Vsi bodoči potrošniki plina so na osnovi tega sklenili, da bodo ustanovili pogodbeno skupnost za medsebojno poslovno-tehnično sodelovanje v namen realizacije tega velikega in pomembnega načrta.

Ukrepi proti plinom pri odstreljevanju v jami

Znano je, da se pri razstreljevanju premoga razvijajo »vroči dušljivi« in škodljivi plini, ki dražijo dihalne organe in povzročajo solzenje; pa tudi glavobol ne izostaja.

V našem rudniku se premog mnogo odstreljuje in rudarji, ki delajo na širokih čelih so izpostavljeni precejšen del delovnega časa nevšečnim razstrelilnim plinom. To pa lahko vpliva negativno na razpoloženje zaposlenih in delno zmanjšuje delovno sposobnost.

Da bi zmanjšali količino škodljivih plinov pri razstreljevanju, smo pričeli v mesecu oktobru na študijskem čelu uporabljati kot mašilo za razstrelilne vrtnice vodne ampule. Voda se polni v polietilenske cevi, dolžine 40 do 50 cm. Pri razstreljevanju absorbira voda škodljive nitrozne pline in s

tem zmanjša količino škodljivih plinov, kot so pokazale tozadevne meritve.

Pri rudarjih ni opaziti več kašljanja, solzenja v očeh ali glavobola.

Zaradi daljšega in boljšega mašenja vrtnic se razstrelilna moč razstreliva poveča in zmanjšujemo tako materialne stroške pridobivanja premoga.

V premogovnikih pa, kjer se pojavlja nevarnost eksplozije metana ali premogovega prahu, je uporaba vodnih ampul istočasno učinkovito sredstvo za preprečevanje eksplozij.

Uporaba vodnih ampul kot mašila pri razstreljevanju premoga, pripomore tako k higijensko-tehnični zaščiti zaposlenih rudarjev in zmanjšanju proizvodnih stroškov.

Prebivalcem Velenja

želi srečno in uspešno

Novo leto 1961

Mestni odbor

SZDL Velenje

Kulturno življenje v Velenju

Z otvoritvijo novega kulturnega doma v Velenju je kulturno življenje dobilo močan impulz. Akustična dvorana z okoli 400 sedeži je primerna za vse vrste prireditev od koncertov pa do dramskih in literarnih večerov. Dvorana kulturnega doma je brez dvoma ena najlepših v komunah in ima vse možnosti za perspektivni razvoj in delo velenjske »Svobode«.

Že sama otvoritev je pokazala požrtvovalno delo »Svobode«, saj je sodelovalo kar 130 članov raznih sekcij tega društva. Z dramatisiranim »Hlapcem Jernejem« se je v Velenju pravzaprav začela gledališka sezona. »Hlapca Jerneja« so uprizorili 5-krat.

Velenjska publika je pozdravila tudi koncert zabavnega ansambla, a po-

sebnosti tudi gostovanje ljubljanske filharmonije pod taktirko dirigenta Šijančiča, ki je ob samem nastopu priznal izredno pridobitev za Velenje s tako akustično dvorano.

V januarju bo koncert ženskega, moškega in mladinskega pevskega zbora in mladine rudarske godbe.

Tudi celjsko ljudsko gledališče je z novim kulturnim domom dobilo primerne prostore za svoje nastope. »Svoboda« pa se bo trudila, da bo v skladu s svojimi finančnimi možnostmi organizirala gostovanja še drugih gledališč iz Slovenije in mogoče tudi ljubljanske ali mariborske opere. S tem se bo Velenje v kulturnem pogledu približalo tudi drugim mestom v Sloveniji.

Ali res ni potreben ABONENTSKI SVET ?

V nedeljo, 18. decembra je sindikalna podružnica rudnika sklicala posvet abonentov rudniške menze z namenom, da bi se pogovorili o njenem delovanju, uspešnih in pomankljivostih. Pripravljen je bil tudi predlog, da se izvoli abonentski svet, ki naj bi s svojimi predlogi in mnenji sodeloval pri upravljanju menze ter skrbel, da bi bila hrana glede na kalorično vrednost, raznovrstnost in biološke sestave čim pravilneje pripravljena. Za tako sodelovanje v obliki delovanja abonentskega sveta je izrazilo potrebo več zainteresiranih abonentov o priložnosti osebnih razgovorov s predstavniki sindikalne podružnice in uprave podjetja. Prav zaradi tega so bili ti predstavniki še bolj začudeni, ko so v nedeljo zaman čakali na abontante. Na pravočasno objavljen in sklican sestanek je prišlo komaj 7 koristnikov menze. Pri taki obležbi: se o problemih menze ni bilo vredno pogovarjati, še manj pa je bilo mogoče ustanoviti organ, ki bi se redno stalno bavil z vprašanji prehrane v menzi in sploh o njenem delovanju.

Ali je ta nezainteresiranost abonentov znak, da so s poslovanjem menze ostali popolnoma zadovoljni in da ni problemov, o katerih bi bilo vredno razpravljati?

Pravilna prehrana je prav gotovo faktor, ki v znatni meri vpliva na človekovo osebno počutje, telesno odpornost, ohranja delovno kondicijo in vpliva na prisotnost duha. To so pa činitelji, ki jih je treba upoštevati pri preprečevanju nezgod pri delu, pri prizadevanjih za zvišanje storilnosti dela in za preprečevanje vrste obolenj, ki izključujejo človeka za krajši ali daljši čas od dela. Delo v rudarstvu še prav posebno zahteva odpornost telesa in miselno prisotnost, na katero zelo ugodno vpliva zadostno uživanje vitamina C. Tega pa zelo pramajkuje prav v tem času,

ker se nahaja izključno le v sveži in surovi zelenjavi in sadju.

Na pragu je sezona ko so razni prehladi, gripe in vnetja v občutnem porastu. Toda ta obolenja nastajajo le s abo odporne ljudi. S pravilno prehrano pa se lahko odpornost človeka zelo močno poveča. Lahko rečemo, da je pravilna prehrana pogoj za človekovo zdravje in odpornost.

Z adaptacijo stare menze se je pričelo v oktobru tega leta. Do tega časa je poslovala s precej malo kapaciteto, največ 80 abonentov. Prostorji so bili nehygienični in tudi za poslovanje menze neprimerni. Z adaptacijo so se prostori precej uredili, kapaciteta menze se je pa zvišala na 300 do 350 abonentov dnevno. S prvim novembrom je začela poslovati kot menza zaprtega tipa pod neposrednim vodstvom organov RLV in izdaja hrano samo delavcem in namočencem rudnika ter njihovim svojem. V novembru je bilo povprečno na hrani po 230 abonentov dnevno, v decembru pa se je število nekoliko povečalo, tako da znaša v tem mesecu povprečno po 237 abonentov dnevno. Menza izdaja tudi posamezne obročke hrane, dovoljuje pa tudi odnašanje hrane na dom. Si-

žal pa moramo ugotoviti, da velenjska publika še ni dorasla novi situaciji in da se ne koristi dovolj kulturnega doma, ki je grajen prav zanjo, za velenjskega rudarja in delavca. Prepričani smo, da bo sčasoma pester program, ki ga pripravlja DPD Svoboda v bodoče napolnil dvorano kulturnega doma do poslednjega kotička.

DPD Svoboda svojih prireditev ne omejuje samo na kulturni dom. Saj razpolaga z lepo lutkovno dvorano v prostorih delavske univerze. Lutkovna sekcija je ena najaktivnejših in tedensko razveseljuje naše najmlajše s svojimi prireditvami.

Sahovska sekcija »Svobode« je dobila primerne prostore v delavskem klubu in je s svojim turnirjem oživela prostore kluba.

Tudi velenjski kino je v sestavi »Svobode« in skuša z izbiro dobrih filmov zadovoljiti publiko in posebno mladino.

S tem kratkim prikazom kulturnega življenja v Velenju smo želeli obvestiti vso našo javnost in jim dati tudi pobudo, da bi se teh pestrih oblik v čim večjem številu posluževali.

stem samopostrežbe omogoča hitro izdajanje hrane tako, da skoraj ni mučnega čakanja, ki je običajno v vseh menzah kjer se servira hrana po strežnem osebju.

Koristniki menze plačajo samo učinkovite stroške same prehrane, vse ostale stroške režije, to je plače zaposlenega osebja, nabavo in vzdrževanje inventarja, vzdrževanje zgradbe, nabavo kurjave, porabo električnega toka itd. pa krije RLV iz svojih sredstev.

Ob izdatni pomoči rudnika, ki krije vse režijske stroške, se da s pravilnim gospodarjenjem zelo vplivati na to, da hrana, ki se izdaja, najbolj odgovarja željam koristnikov in osnovnim razmeram.

Kapaciteta te menze zajema le manjši del zaposlenih v RLV, ki nimajo lastnega gospodinjstva, ahi pa ga iz objektivnih razlogov ne morejo sami imeti, zato se lahko izpopolnjuje kot zarodek širšega objekta družbene prehrane, ki je že na vidiku v izgradnji Novega Velenja.

O vseh teh in nešteti drugih problemih v zvezi s prehrano bi prav gotovo lahko bilo kar zadosti razpravljanja.

Mladini Rudnika lignita Velenje
čestita srečno Novo leto 1961

Rudniški komite LMS

Mnogo uspehov in delovnih zmag
v letu 1961 želi

Sindikalna podružnica RLV